

ออนโทเทอร์มินอล็อกซ์คำเรียกสตรียในวรรณคดีไทย

Ontoterminology of Women in Thai Literature

มาลี กาบมาลา^{1*} ธิติวัดน์ ตาคำ^{2*}

Malee Kabmala^{1*}, Thitiwat Ta-Kham²

¹ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย; Department of Information Science, Faculty of Humanities & Social Sciences, Khon Kaen University, Thailand.

² สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง ประเทศไทย; Business Administration Program, Faculty of Business Administration and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Lanna, Lampang, Thailand.

* Corresponding author email: malee_ka@kku.ac.th

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อพัฒนาออนโทเทอร์มินอล็อกซ์คำเรียกสตรียในวรรณคดีไทย

วิธีการศึกษา: งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนา โดยการวิเคราะห์เอกสาร และพัฒนาคำศัพท์ออนโทเทอร์มินอล็อกซ์คำเรียกสตรียในวรรณคดีไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา จำนวน 23 เรื่อง

ข้อค้นพบ: การวิเคราะห์ศัพท์คำเรียกสตรียทั้งหมดจำนวน 340 คำ มีคำซ้ำจำนวน 154 คำ ศัพท์ที่ได้จำนวน 186 คำ และนำผลการศึกษาดังกล่าวมาพัฒนาออนโทเทอร์มินอล็อกซ์ ด้วยโปรแกรม Protégé 5.5.0 ประกอบด้วย 4 แนวคิดหลัก ดังนี้ 1) แนวคิดตัวละคร 2) คุณลักษณะของตัวละคร 3) ตัวละคร และ 4) วรรณคดี คุณสมบัติข้อมูลของแนวคิดตัวละคร ประกอบด้วย TermMeaning, TextDescription, LiteratureVolume, LiteraturePage และความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ประกอบด้วย LiteratureName, CharacteristicOf, OwnerSpeech, PhysicalCharacteristic, SpecialCharacteristic ตัวอย่างศัพท์คำเรียกสตรีย จำนวน 186 คำ สร้างใน individuals ของแนวคิดตัวละคร ผลการประเมินการสืบค้นออนโทเทอร์มินอล็อกซ์ ผ่านโปรแกรม WIDOCO สำหรับนำเสนอออนโทโลยีให้ผู้ใช้ผ่าน World Wide Web ผลการประเมินโดยรวมมีความเหมาะสม $\bar{X} = 3.13$ และค่า S.D. = 0.14

การประยุกต์ใช้จากการศึกษา: การนำหลักการและแนวคิดทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มาใช้ในการวิจัยมนุษยศาสตร์ดิจิทัล เพื่อต่อยอดความรู้เป็นการสร้างสรรค์ให้เกิดนวัตกรรมความรู้ใหม่และเติมเต็มความรู้ที่มีอยู่ ด้วยการบูรณาการการศึกษาศหวิทยาการ ด้านภาษาและการสื่อสาร และสารสนเทศศาสตร์ มนุษยศาสตร์ดิจิทัล การศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อสมัยใหม่ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้ในสภาพแวดล้อมดิจิทัล เนื้อหาสามารถนำไปใช้ต่อยอดในการสร้างสรรค์ต่อไป

คำสำคัญ: ออนโทเทออร์มิโนโลยี ศัพท์คำเรียกสตรี วรรณคดีไทย

Abstract

Purpose: The development of ontoterminology of women in Thai literature was the main objective of this study.

Methodology: This R & D (research and development) study analyzed and developed ontoterminology of women by extracting the vocabularies from 23 Thai literary papers in Ayuttaya period.

Findings: A total of 340 women related words were extracted, including 154 repetitive words, and 186 remaining terms which were later used for developing this ontoterminology using Protégé 5.5.0. It comprised 4 main concepts: character concepts, character attributes, characters, and literary works. The character concepts included Term-Meaning, TextDescription, LiteratureVolume, LiteratureName, LiteraturePage, and the character concepts relationship which comprised LiteratureName, CharacteristicOf, OwnerSpeech, PhysicalCharacteristic, and SpecialCharacteristic. Examples of 186 substituted words for women were also provided in the individuals of the character concepts. The overall assessment of a search on ontoterminology on world wide web through WIDOCO program was found to be as appropriate as $\bar{x} = 3.13$ and S.D. = 0,14.

Applications of this study: An integration of library and information sciences with the digital humanities for knowledge expansion through the use of appropriate tools and approaches can generate new innovation and fulfill the existing knowledge, which can be of great value in the digital environments and future knowledge expansion.

Keywords: Ontoterminology, Women terminology, Thai literature

1. บทนำ

การสร้างสรรคเป็นเรื่องจำเป็นของคนในสังคม ดังที่ไอน์สไตน์ นักฟิสิกส์รางวัลโนเบลเห็นว่า “จินตนาการเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าความรู้ โดยอธิบายว่าทุกวันนี้เราทุกคนรู้และเข้าใจในองค์ความรู้ที่ถูกจำกัดไว้ ในขณะที่จินตนาการทำให้เราสามารถเข้าถึงโลกและจะนำไปสู่ความรู้และความเข้าใจที่เราต้องการได้” จากข้อความดังกล่าว ทำให้เราเข้าใจว่าผู้ที่เป็นนักคิดระดับโลกให้ความสำคัญกับจินตนาการ ซึ่งหมายรวมถึงการคิดสร้างสรรค์ (Creativity) อันจะนำไปสู่การเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มนุษย์ยังไม่ได้ค้นพบหรือศึกษา อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นให้เกิด “นวัตกรรม” ซึ่งไม่ได้มีความหมายแค่ว่า เป็นสิ่งของแปลกใหม่

เท่านั้น แต่ครอบคลุมไปถึงกระบวนการก็ได้ เพราะนวัตกรรมมีทั้ง “นวัตกรรมที่ถูกผลิตขึ้นในเชิงพาณิชย์ ที่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น หรือเป็นสิ่งใหม่อาจเป็นสิ่งที่จับต้องได้ เช่น รถยนต์รุ่นใหม่ หรือสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น การบริการต่าง ๆ และนวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation) ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแนวทาง หรือวิธีการผลิตสินค้าหรือการให้บริการในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิมก็ได้ (Intarakumnerd, 2004) สอดคล้องกับ John Howkins ที่เห็นว่า การคิดสร้างสรรค์หมายถึงรวมถึง จินตนาการ ความฝัน แนวคิดใหม่ ๆ (New concepts) การออกแบบทางศิลปวัฒนธรรม สื่อ รูปแบบ และการให้ความหมาย และ Howkins ยังชี้ให้เห็นว่าทั่วโลกกำลังเกิดปรากฏการณ์ที่ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นผู้ที่มีรายได้มากกว่าคนที่ทำงานประจำ หรือเป็นแรงงาน (Howkins, 2001)

ตัวอย่างของความสำเร็จจากการนำความคิดสร้างสรรค์มาเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศ อาทิเช่น ประเทศเกาหลีใต้ใช้ละครเพื่อกระตุ้นให้เกิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นกระแส “เกาหลี พีเวอร์” เช่น ละครเรื่อง “แดจังกึม” ที่เผยแพร่ในเกาหลีใต้เมื่อ พ.ศ. 2546 และได้รับความนิยม จนมีการเผยแพร่ไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยที่เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2548 (Dae Jang Geum, 2013) เพราะนอกจากจะให้ความบันเทิงตามหน้าที่ปกติของละครแล้ว ยังส่งผ่านกระแสวัฒนธรรมเกาหลีในด้านต่าง ๆ ไปทั่วโลก เช่น อาหาร การแพทย์ การแต่งกาย รูปลักษณ์ หน้าตา การส่งผ่านดังกล่าวเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เช่น การขยายสาขาของภัตตาคารเกาหลีในประเทศต่าง ๆ ความเชื่อมั่นในการแพทย์ แผนโบราณของเกาหลี การท่องเที่ยวตามรอยละคร ทำให้เรื่องนี้มักถูกหยิบยกเป็นตัวอย่างของการใช้คอนเทนต์หรือเนื้อหา (Content) เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และยังเป็นแรงบันดาลใจให้คนคิดต่างแบบสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ดังที่ปรากฏในละคร เช่น การใช้ผักรักษาความเจ็บป่วย การคิดอาหารแบบใหม่ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าเนื้อหาของละครสามารถนำมาคิดสร้างสรรค์และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การนำทุนวัฒนธรรมที่เป็นซอฟต์แวร์ (Soft power) มาใช้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาในเรื่องของวัฒนธรรม การกินการอยู่ วิถีชีวิต สำหรับศาสตร์ทางศาสนาศาสตร์ วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นทรัพยากรสารสนเทศประเภทงานประพันธ์ที่มีเนื้อหาแสดงความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์อย่างมีศิลปะ งานประพันธ์ที่สืบทอดกันมาช้านาน มีเวลาเป็นเครื่องตัดสิน และมีผู้ยกย่องคุณค่าเป็นที่ประจักษ์อย่างกว้างขวาง ผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยความสละสลวยทางการใช้ภาษาในการสะท้อนความคิด ความรู้สึก เรื่องราว และคติแง่คิดสอนใจต่าง ๆ ได้รับการเรียกขานว่า “วรรณคดี” ส่วนงานประพันธ์ในรูปแบบใหม่ซึ่งปรากฏนับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา มีคุณค่าในฐานะเป็นงานประพันธ์ร่วมสมัย เรียกว่า “วรรณกรรม” แม้จะเรียกต่างกัน แต่วรรณคดีและวรรณกรรมต่างมีคุณลักษณะสำคัญคือ เป็นทรัพยากรสารสนเทศที่ถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิดของมนุษย์ด้วยภาษา (Sujjapun, 1991)

เนื้อหาของวรรณคดีมีความสำคัญและคุณค่าทางด้านภาษาที่สร้างภาพพจน์ มโนคติ ความสุนทรียภาพ ในจิตใจจากภาษาที่ไพเราะและท่วงทำนองของการประพันธ์ ภาษา ที่ใช้เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้สึก

ของผู้ประพันธ์ให้ผู้อ่านคล้อยตามและเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อ กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมไปกับผู้ประพันธ์จากการใช้ถ้อยคำ สร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้อ่านคล้อยตามเนื้อหาที่กล่าวถึงวิถีชีวิต ทัศนคติ สภาพทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรมตามยุคสมัย สะท้อนธรรมชาติของชีวิต คำสอน และอุทาหรณ์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ โดยผ่านเนื้อหานั้น ๆ จากตัวละครเป็นแกนหลักในการดำเนินเรื่อง

ปัจจุบันน้อยคนนักที่จะอ่านวรรณคดีไทย โดยเฉพาะในยุคของโลกโซเชียลที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่เนื้อหาของวรรณคดีกลับได้รับการนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เศรษฐกิจหลากหลายรูปแบบ ซึ่งเห็นได้จากตัวอย่างของธุรกิจ "สบู่วรรณภา (Wanphaka)" กลับได้นำเรื่องราวของวรรณคดีไทยมาผูกร้อยลงบนผลิตภัณฑ์ของตนเองได้อย่างลงตัว และยังเป็นที่ถูกอกถูกใจของชาวต่างชาติกับผลิตภัณฑ์ที่สามารถเล่าเรื่องราวได้ในตัวเอง บริษัท ซีเครท มายธอส จำกัด (Secret mythos) ผู้นำวรรณคดีมาผูกเรื่องลงผลิตภัณฑ์ได้อย่างลงตัว ซึ่งเป็นกลิ่นดอกไม้ไทยล้วน ๆ จึงคิดที่จะนำวัตถุดิบที่ได้มานี้มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ จึงมาลงตัวที่สบู่สมุนไพรกลิ่นดอกไม้ไทยในวรรณคดี ขั้นตอนการคิดคอนเซ็ปต์ของสินค้าให้มีความแตกต่างจากสบู่สมุนไพรทั่วไป ที่มีขายเกลื่อนอยู่ตามท้องตลาด จึงเริ่มคิดเรื่องรูปแบบของสบู่ก่อนที่ต้องการให้รูปลักษณ์มีความแตกต่างและโดดเด่นจากผู้ค้ารายอื่น จึงมาลงตัวที่สบู่ก้อนรูปดอกบัวที่สะท้อนถึงความเป็นไทย และมรดกไทย สุดท้ายจึงมาปิ้งไอเดียในการนำวรรณคดีไทยมาผูกร้อยให้เข้ากับตัวผลิตภัณฑ์ที่แสดงถึงความเป็นไทยก่อนหน้านี้ โดยการนำเรื่องราวของวรรณคดีไทยมาใส่ลงในธุรกิจ ซึ่งสบู่ในแต่ละกลิ่นจะใช้นางในวรรณคดีมาเป็นตัวดำเนินเรื่องราว คือ กลิ่นดอกจำปี นางลำหับจากวรรณคดีเรื่องเงาะป่า พระราชนิพนธ์ของ ร.5, กลิ่นดอกจำปา นางศกุนตลา จากวรรณคดีเรื่อง ศกุนตลา พระราชนิพนธ์ของ ร.6, กลิ่นดอกแก้ว นางแก้วเกษรา จากวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี บทประพันธ์ของ สุนทรภู่ และกลิ่นดอกบัว นางบุษบา จากวรรณคดีเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ของ ร.2 (MGR Online, 2005)

นอกจากนี้นักเขียนสร้างสรรค์เนื้อหา (Content creator) คอลัมน์ An-Khit-Khian (2018) ที่หยิบยกตัวละครวรรณคดีที่สื่อถึงการดำเนินเรื่องราวของเนื้อหา นำมาใช้สร้างสรรค์ในโลกยุคดิจิทัลที่สรรค์สร้างเนื้อหา (Content creation) มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด เช่น ได้เขียนถึง 6 ตัวละครในวรรณคดี ได้แก่ พระอภัยมณี นางพิมพิลาไลยหรือนางวันทอง นางสาวทอง ปู่เจ้าสมิงพราย พระสังข์ และหนุมานทำอะไรในช่วงโควิด ผ่านช่วงกักตัวและ Work from home อย่างเข้มข้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และให้ลองย้อนกลับไปคิดถึงวิถีชีวิตของผู้คนที่ต้องปรับเปลี่ยนกันไปสู่วิถีใหม่ (New normal) ตัวละครในวรรณคดีไทยมีชีวิต โลกเล่นอยู่จริง จะประกอบอาชีพอะไรกันบ้าง และจะรับมือกับชีวิตวิถีใหม่ในยุคโควิดอย่างไร โดยการนำคุณลักษณะของตัวละครแต่ละตัวจากวรรณคดีมาสร้างสรรค์เนื้อหาในวิถีใหม่ อาทิเช่น

หนุมานชาญสมร ตะลอนขับเติลเฮอร์

“ทำอำนาจผาดแผลงสำแดงฤทธิ์ ทศทิศกัมปนาทหวาดไหว

ถีบทะยานผ่านฟ้าด้วยว่องไว ตรงไปยังยอดยุคนธร”

หนุมาน ทหารเอกของพระรามจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ มีชาติกำเนิดเป็นวานรจึงมีลักษณะ คล่องแคล่วว่องไว อย่างเช่นในตอนศึกกุมภกรรณ เมื่อครั้งที่พระรามสั่งให้หนุมานไปเอายาแก้พิษหอกโมกคคี ให้พระลักษมณ์ในเวลาที่ย่ำแย่ พร้อมกับนำจากปัญจมหานทีในกรุงอโยธยา หนุมานก็ทำได้สำเร็จ

“เห็นพระอาทิตย์ขบรล เลี้ยวลดตามเหลี่ยมสังขร

ล่งจากทวีปอุดร ไชสี่อ่อนอ่อนขึ้นมา

ขุนกระบี่ผู้ปรีชาไว ไม่อาลัยแก้ชีพสังขร

ผาดโผนโจนทะยานด้วยฤทธา ฉวยท้ายรัถาพระสุริยันฯ”

หนุมานทุ่มเททำหน้าที่อย่างที่สุดเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามคำสั่งของพระราม แม้ต้องหยุดรাত্রของ พระอาทิตย์จนตนถูกเผาไหม้ก็ยอม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และทุ่มเทให้กับงานที่ได้รับมอบหมาย เสริมด้วย ความว่องไวปราดเปรื่อง หนุมานจึงเหมาะกับอาชีพพนักงานเติลเฮอร์เป็นที่สุด ช่วงนี้ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าอาชีพนี้ ไม่สำคัญ เพราะใคร ๆ ก็สั่งอาหาร ใช้บริการส่งของ หรือแม้แต่บริการซื้อของแทน เพราะทั้งสะดวก ประหยัดเวลา และไม่ต้องเสี่ยงออกไปข้างนอกบ้าน ถ้าหนุมานลองได้ขับรถส่งของ ส่งอาหาร โดยใช้ ความสามารถที่กล่าวมานี้ ลูกค้าต้องประทับใจไม่น้อย ไม่ว่าจะยกของหนักหรือเดินทางไกลแค่ไหน หนุมาน ก็ไม่หวั่น

นางพิมพิลาไลย ขาย mask ผ้าฝ้าย

“วันนี้ลูกจะไปไร่เหนือ ฝ้ายเพื่อแตกกระจายเสียหนักหนา

ลูกจะออกไปดูกับหูด้า จะไว้ใจกับข้าไม่ต้องการ”

“นางพิมพิลาไลย” หรือ “นางวันทอง” นางเอกสุดสวย ฝีมือปักผ้าเป็นเลิศที่รู้จักกันดีจากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน นางมีชีวิตที่น่าสงสารเพราะต้องอยู่ในกรอบค่านิยมสังคม อีกทั้งโดนครหา ว่าเป็นหญิงสองใจ จนชีวิตต้องจบลงโดยการถูกประหารเพราะเลือกไม่ได้ว่าจะอยู่กับใคร ถ้านางใช้ชีวิต โลดแล่นอยู่ในยุคสมัยนี้ ชีวิตของนางคงจะพลิกผันไปมาก นางอาจต่อยอดกิจการไร่ฝ้ายของครอบครัว และนำความสามารถด้านการเย็บปักถักร้อยซึ่งได้เห็นจากการปักมานในห้องนอนเป็นเรื่องราววรรณคดี เรื่องต่าง ๆ ที่มีความละเอียดลออเฉพาะตัวมาปรับใช้ โดยนำผ้าฝ้ายมาผลิตเป็นสินค้าหลากหลาย และสินค้าที่ นางจะขายได้แบบเทน้ำเทท่าในช่วงนี้คงหนีไม่พ้น ไอเท็มป้องกันไวรัสสุดฮิตที่ใคร ๆ ก็ต้องมีติดตัว ซึ่งก็คือ “หน้ากากผ้าปักลาย”

ภาพของนางพิมพิลาไลยในฐานะเจ้าของธุรกิจเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในยุค 2020 ยังสะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงสามารถทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองได้ ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้ชาย ดังค่านิยมดั้งเดิม เป็นนางพิมฯ 2020 ที่กล้าที่จะเปลี่ยนแปลง ไม่ยอมจำนนต่อชะตากรรมของตนเอง กล้าตัดสินใจและยึดมั่น ยืนด้วยลำแข้ง

ของตนเอง นอกจากกรวยทรัพย์แล้วยังรูปสวยอีกต่างหาก นางคงมีอิสระในการเลือกคู่ครองและเลือกชีวิตที่ดีเพื่อตัวเอง

พระอภัยมณี สตรีเมธียรสาย ASMR

“ถึงมนุษย์ครุฑาเทวราช จดubatกลางป่าพนาสิน
แม่ปี่เล่าเป่าไปให้ได้ยิน ก็จุดสิ้นโทโสที่โกรธา
ให้ใจอ่อนนอนหลับสับสนดี อันลัทธิดนตรีดีหนักหนา
ซึ่งสงสัยไม่สิ้นในวิญญูณ จงนิทราเถิดจะเป่าให้เจ้าฟัง”

เป็นที่รู้กันดีว่าพระอภัยมณีมีความสามารถพิเศษ คือ การเป่าปี่จนใครได้ฟังก็ต้องหลับไหล แต่ความสามารถทางดนตรีนี้กลับไม่เป็นที่ต้องการ เพราะไม่ใช่ทักษะที่สำคัญต่อการเป็นกษัตริย์ดังที่พระบิดาหวัง ทั้งยังถูกมองว่าเป็นวิชาที่ต่ำต้อย อย่างไรก็ตาม ความสามารถทางดนตรีนี้กลับส่งผลดีแก่พระอภัยมณี เพราะทำให้คนรัก คนหลง ในคราวที่พระอภัยมณีต้องหนีจากนางผีเสื้อสมุทรที่รอดมาได้ก็เพราะทักษะการเป่าปี่

ถ้าพระอภัยมณีนำทักษะดนตรีนี้มาใช้สร้างอาชีพสร้างรายได้ ก็คงจะทำคลิปวิดีโอแนว ASMR¹ ลงช่องยูทูบ และคงจะเรียกยอดไลก์ ยอดแชร์ ยอดซับสไครป์ได้ไม่น้อยเลย เพราะวิดีโอแนว ASMR คือ วิดีโอที่ทำให้ผู้ชมผู้ฟังรู้สึกผ่อนคลายจากเสียงที่ได้ยินและกำลังได้รับความนิยมอย่างมาก ไม่นานและอาจได้เห็นพระอภัยมณีในบทบาทยูทูบเบอร์คนหนึ่ง

จะเห็นได้ว่าวรรณคดีไทยถึงแม้จะเป็นเรื่องพื้นสมัย แต่ด้วยความคิดสร้างสรรค์จากเนื้อหาวรรณคดีไทยมี “อิทธิฤทธิ์” ในโลกยุคดิจิทัล และจากการศึกษางานวิจัยทางด้านภาษาและการสื่อสาร วรรณคดีไทยได้ถูกหยิบยกมาศึกษาโดยเฉพาะการวิเคราะห์ตัวละคร เนื้อหางานวิจัยดังกล่าวไม่ได้ ถูกนำมาต่อยอดเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง งานวิจัยทางศาสตร์ของสารสนเทศศาสตร์ได้เล็งเห็นความสำคัญของเนื้อหาของวรรณคดีเพื่อนำมาต่อยอด ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ และส่งเสริมการใช้เนื้อหาดังกล่าว การศึกษาต่อยอดความรู้เป็นการสร้างความรู้ใหม่และเติมเต็มความรู้ที่มีอยู่ให้กับการศึกษา สหวิทยาการ ด้านภาษาและการสื่อสาร รวมเข้ากับสารสนเทศศาสตร์ หรือที่เรียกว่ามนุษยศาสตร์ดิจิทัล ที่ใช้ในการวิเคราะห์สังเคราะห์ย่อยเนื้อหาเพื่อการจัดเก็บในลักษณะคลังความรู้ และพัฒนาเครื่องมือในการเข้าถึงและค้นคืนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในยุคสภาพแวดล้อมสารสนเทศดิจิทัล ผู้วิจัยได้หยิบยกเนื้อหาการศึกษาในขอบเขตเกี่ยวกับคำเรียกสตรีของวรรณคดีไทยสมัยอยุธยา มาศึกษา โดยการผสมผสานแนวทางออนโทโลยี (Ontology approach) กับแนวทางศัพท์วิทยา (Terminology approach) ในการจัดโครงสร้างแนวคิด (Concept) การสร้างความสัมพันธ์เชิงความหมายให้กับศัพท์ การให้ความหมาย คุณสมบัติ และตัวอย่างของศัพท์คำเรียกสตรีที่ปรากฏในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยา ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อสารเชิงความหมาย (Semantic tools) ทางสังคมและวัฒนธรรมในยุคสารสนเทศดิจิทัลและเป็นคลังศัพท์เชิงความหมาย

¹ ASMR คือ อาการตอบสนองต่อประสาทรับความรู้สึกอัตโนมัติ ทั้งต่อการมองเห็น การได้ยิน และการสัมผัส โดยจะทำให้รู้สึกผ่อนคลายลดความตึงเครียดและช่วยให้หลับสบาย

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาออนโทเทอร์มินอลยีคำเรียกสตรีในวรรณคดีไทย

3. ประโยชน์ที่ได้รับ

การศึกษาครั้งนี้ได้นำหลักการและแนวคิดทางด้านมนุษยศาสตร์ดิจิทัล มาศึกษาต่อยอดความรู้เป็น การสร้างสรรค์ให้เกิดนวัตกรรมความรู้ใหม่และเติมเต็มความรู้ที่มีอยู่ให้กับการศึกษา สหวิทยาการด้านภาษา และการสื่อสาร และสารสนเทศศาสตร์ มนุษยศาสตร์ดิจิทัลจึงไม่ได้เป็นเพียงการแปลงงานดั้งเดิมให้อยู่ในรูป ดิจิทัลที่สามารถสืบค้นและศึกษาได้เท่านั้น แต่รวมถึงการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์เหมือนที่เคยทำมา เพียงแต่เป็นการศึกษาผ่านสื่อสมัยใหม่ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้เข้าใจมนุษย์ ในสภาพแวดล้อมดิจิทัลมากขึ้น การพัฒนาออนโทเทอร์มินอลยีคำเรียกสตรีในวรรณคดี เพื่อสร้างความสัมพันธ์ เชิงความหมายในการประมวลศัพท์ของคำเรียกสตรีในวรรณคดีไทย และเป็นเครื่องมือสื่อสารเชิงความหมาย ทางสังคมและวัฒนธรรมในยุคสารสนเทศดิจิทัล และนอกจากจะเป็นคลังศัพท์ เนื้อหาดังกล่าวยังสามารถ นำไปใช้ต่อยอดในการสร้างสรรค์ต่อไป โดยที่ไม่ต้องไปอ่านตัวเล่มวรรณคดีหรือวรรณกรรมเดิม

4. วิธีการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องนี้เป็นกรอบผสมผสานหลากหลายศาสตร์เข้าด้วยกันทั้งแนวทาง ศัพท์วิทยาสมัยใหม่ (Terminology) ของ Wüster วิธีการพัฒนาประมวลศัพท์อย่างเป็นระบบด้วยวิธีการ ทางวิศวกรรมความรู้ และกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับศัพท์และการประมวลข้อมูลทางศัพท์วิทยา เนื่องจากเห็นว่าประมวลศัพท์เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับกำจัดความคลุมเครือและไม่ชัดเจนในการสื่อสาร ศัพท์วิทยา เป็นศาสตร์ที่ศึกษาธรรมชาติของศัพท์ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยใช้แนวคิดศัพท์วิทยาเกี่ยวข้องกับชุดศัพท์ (Set of terms) ทั้งนี้ศัพท์ (Terms) ต่างจากคำ (Word) ตรงที่ศัพท์คือหน่วยที่มีความหมายหรือประกอบขึ้น จากคำต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนของแนวคิด (Specific concept) ในโดเมนใดโดเมนหนึ่ง (Domain) การศึกษา ทางด้านศัพท์วิทยานั้นเป็นการศึกษาแนวคิดที่อยู่ในศัพท์ที่อยู่ในโดเมนนั้น ๆ ในขณะที่พจนานุกรม คือผลผลิต ทางด้านภาษาศาสตร์ที่รวบรวมกลุ่มของคำที่คัดสรรไว้และมีการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำนั้น ๆ การพัฒนาพจนานุกรมเริ่มต้น สร้างจากการรวบรวมคำแล้วจึงเข้าสู่กระบวนการใส่ข้อมูลทางภาษาศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับคำนั้น ในขณะที่ประมวลศัพท์เริ่มจากแนวคิดของศัพท์ แล้วดำเนินการเข้าสู่ขั้นของการกำหนด ศัพท์เพื่อใช้เป็นตัวแทนแนวคิดนั้น และชุดของแนวคิดหลาย ๆ แนวคิดที่มีความสัมพันธ์กันเกี่ยวโยงกันเรียกว่า เป็นชุดของแนวคิดที่มีระบบและโครงสร้างชัดเจน ดังนั้นการจัดเรียงศัพท์ในประมวลศัพท์จะจัดเรียงตามระบบ แนวคิดส่วนพจนานุกรมนำเสนอโดยเรียงลำดับตามอักษร (Cabré, 2003; Cabré, 1999) ทั้งนี้แนวทาง ศัพท์วิทยาสอดคล้องกับแนวทางออนโทโลยีของศาสตร์ทางสารสนเทศศาสตร์และวิศวกรรมความรู้ และใช้แนวทาง Ontoterminology ของ Roche (2012) และแนวทางการกำหนดแนวคิด (Concepts)

ของ (Ogden & Richards, 1923) สัญลักษณ์ (Symbols) และสิ่งของ วัตถุ (Things) มนุษย์ใช้สัญลักษณ์ เช่น คำ (Word) เพื่อการสื่อสาร คำที่ใช้เพื่อการสื่อสารเชื่อมโยงกับสิ่งของและวัตถุ ไปยังแนวคิดที่อ้างถึง สิ่งของและวัตถุนั้น และสอดคล้องกับออนโทโลยีตามความหมายของการจัดโครงสร้างแนวคิด การกำหนดแนวคิดด้วยความหมาย คุณสมบัติ ตัวอย่าง และความสัมพันธ์เชิงความหมายที่ชัดเจน

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis) และพัฒนาออนโทเทอร์มินโอโลยีคำเรียกสตรีไทยในขอบเขตวรรณคดีไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาเท่านั้น จำนวน 23 เรื่อง ดังนี้ 1) กาพย์ห่อโคลง 2) กาพย์ห่อโคลงนิราศธารทองแดง 3) กาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศก 4) โคลงนิราศเจ้าฟ้าอภัย 5) โคลงกำสรวลศรีปราชญ์ 6) โคลงทวาทศมาส 7) โคลงนิราศนครสวรรค์ 8) โคลงนิราศพระพุทธรบาท 9) โคลงนิราศหริภุญชัย 10) บทละครเรื่องนางมโนราห์ 11) บทเห่ควง 12) บทเห่เรือ 13) บทเห่เรื่องกากี 14) บทเห่สังวาส 15) เพลงยาว 16) มหาชาติคำหลวง กัณฑ์มัทรี 17) มหาชาติคำหลวง กัณฑ์ทศพร 18) ราชราพิลาปคำฉันท์ 19) ลิลิตพระลอ 20) สมุทรโฆษคำฉันท์ 21) สังข์ทอง ตอน พระสังข์ตีคลี 22) เสือโคคำฉันท์ 23) อนิรุทธคำฉันท์ ทั้งนี้เพราะวรรณคดีไทยสมัยอยุธยา กวีมีแนวเขียนแบบโรแมนติก การกล่าวถึงผู้หญิงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่กวีส่วนใหญ่เป็นผู้ชายจะแต่งหรือกล่าวถึงในวรรณคดีอยู่เสมอ ดังเช่นวรรณคดีที่แต่งขึ้นเพื่อความบันเทิง เช่น โคลงนิราศหริภุญชัย กวีแสดงความอาลัยรักต่อคนรักของตน เมื่อยามต้องจากไปมัสการพระธาตุหริภุญชัย โคลงกำสรวลศรีปราชญ์ กวีแสดงความอาลัยรักต่อหญิงที่ตนรัก เมื่อกวีจำต้องจากไป และกาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศกมีลักษณะเด่นในเรื่องการชมความงามของผู้หญิงเกือบทุกส่วน และแสดงความรำพึงรำพันถึงหญิงคนรัก เป็นต้น เครื่องมือในการบันทึกเนื้อหาใช้แบบวิเคราะห์ในการ บันทึกรายละเอียดของคำ ได้แก่ คำเรียกสตรี ตัวละครที่ถูกกล่าวถึง ตัวละครผู้กล่าว ข้อความที่ปรากฏคำเรียก สตรี ชื่อวรรณคดี เล่มที่ หน้าที่ และพัฒนาออนโทเทอร์มินโอโลยีคำเรียกสตรีไทยด้วยโปรแกรม Protégé 5.5.0 สืบค้นผ่านโปรแกรม WIDOCO (Garijo, 2017) บนเครือข่าย World Wide Web

5. ผลการศึกษา

5.1 การวิเคราะห์ศัพท์คำเรียกสตรี

5.1.1 การวิเคราะห์คำเรียกสตรีที่ความหมายแฝงจากวรรณคดีไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา ประกอบด้วย โคลงทวาทศมาส จำนวน 54 คำ กาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศก จำนวน 37 คำ ลิลิตพระลอ จำนวน 34 คำ โคลงนิราศหริภุญชัยและราชราพิลาปคำฉันท์ จำนวน 27 คำ เท่ากัน สมุทรโฆษคำฉันท์ จำนวน 26 คำ บทละครเรื่องนางมโนราห์ จำนวน 24 คำ เสือโคคำฉันท์ จำนวน 16 คำ โคลงกำสรวลศรีปราชญ์และอนิรุทธคำฉันท์ จำนวน 15 คำ เท่ากัน สังข์ทอง ตอน พระสังข์ตีคลี จำนวน 12 คำ บทเห่เรือ จำนวน 11 คำ บทเห่ควง จำนวน 8 คำ บทเห่เรื่องกากี จำนวน 7 คำ โคลงนิราศพระพุทธรบาท เพลงยาว และมหาชาติคำหลวงกัณฑ์มัทรี จำนวน 5 คำเท่ากัน มหาชาติคำหลวง กัณฑ์ทศพร จำนวน 1 คำ คำบทเห่สังวาส จำนวน 4 คำ กาพย์ห่อโคลง จำนวน 3 คำ โคลงนิราศเจ้าฟ้าอภัย จำนวน 2 คำ กาพย์ห่อโคลงนิราศ

ธารทองแดง และโคลงนิราศนครสวรรค์ จำนวน 1 คำ รวมคำเรียกสตรีทั้งหมดจำนวน 340 คำ และคำซ้ำจำนวน 154 คำ เมื่อตัดคำซ้ำออกไปเหลือจำนวน 186 คำ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อวรรณคดี และจำนวนคำเรียกสตรี

วรรณคดี	จำนวนคำ	คำเรียกตัวละคร
กาพย์ห่อโคลง	3	ทราชมสงวน นางนุช นุช
กาพย์ห่อโคลงนิราศธารทองแดง	1	แก้ว
กาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศก	37	แก้ว แก้วกลอยใจ แก้วกัลยา เจ้าสร้อยสวาท โฉม โฉมงาม โฉมเฉลา โฉม ตรู ดวงสมร ดาตรู เทพี นงคราญ นางพางา นฤมล นวลนาง นวลนัม นวล ผจง นวลล่อง นวลสมร นิมน์น้อง นุช พระเพื่อนนางเพื่อน วรภาค วร ภาคย์ ศรีสวัสดิ์ สมร สร้อยโสภา สายใจ สายสมรสายสวาท สายสุดใจ สายสุดสวาท สุดสวาท สุดสวาสติ หน้านวลจันทร์ อร อรไทย อรนารี
โคลงนิราศเจ้าฟ้าอภัย	2	นุช สมร
โคลงกำสรวลศรีปราชญ์	15	เจ้าใจใจ โฉมแม่ ชู้ นวลนาง น้องน้อย นารถ นุช พิมทอง พิมพระมาศ ศรี สมร สายใจ สายสวาท หน้าซ้อย อ่อน
โคลงทวาทศมาส	54	กัลยาณคณิพาล กานดาวลีบุษย์ แก้ว แก้วตรุณเพ็ญ แก้วสุมาลย์บุษย์ โกมล โกมลท ขวัญ โฉม ดวงดอกไม้ ดวงพิบุษบา ดอกไม้ ทิพมาศ ทิพสุดา นางนุช นางลักษณ์ นางเพื่อน นิม นิมนวล นุช นุชนาฏ แฉ่งมัลลย์ เนมลมาศอ่อน บังอร บัวบุษย์ บัวสมร บุษย์บัวมาศ พระเพื่อน เพ็ญพักตร์ มารศรี มาลุดี มิ่งมาลา เกาพาล เกาพักตร์ ยุพเยาว์ รัตนกมล รัตนนารีศ รัตนสุตา ลำภา สมร วณิภาคย์ วราง วลีภาค ศรีเสาวนาฏ สมร สร้อยสุบง สร้อยเสาวคนธ์ สายใจ สุตาพินท์ สุรางค์ สุรางคนาง อนงค์ อนุช อร อรอนงค์
โคลงนิราศนครสวรรค์	1	เยววมล
โคลงนิราศพระพุทธรบาท	5	นวล นวลผจง นุช เยววมลย์ สมร
โคลงนิราศหริภุญชัย	27	แก้ววนิดา ดุสิตา ทิพ ทิพมัลลย์ ทิพารม นงคราญ นางนุช นางพางา นาฏ นาฏ นงราม นิมน์เนื้อ นุช พงา พงางาม เพา ยุวมลย์ เยววยอด วัลพา แฉ่งแก้ว วิเศษ สมร สร้อยฟ้า อนงค์ อร อรชร อรทอง อรยุพิน อ่อน
บทละครเรื่องนางมโนราห์	24	กัลยา ขวัญข้าว จอมขวัญ เจ้าหน้าพล เจ้าหน้ามน เจ้าเอวบาง ฉายา โฉมงาม โฉมตรู โฉมยง โฉมศรี ดวงสมร ทราชมขม ทราชมวัย เทพี เทวี นง คราญ นวลนาง นาฏ บุญเรือง บุญเหลือ ศรีสมร สายใจ เอวบาง
บทเห่ครวญ	8	แก้วโกมล ขวัญเนตร ทราชมวัย นวลผจง นุช บังอร สายใจ สายสุดใจ
บทเห่เรือ	11	แก้ว จอมสวาสติ ดาตรู ทราชมสงวน นงราม นวลล่อง นุช บังอร สายสวาท อนงค์ เอวบาง

ตารางที่ 1 รายชื่อวรรณคดี และจำนวนคำเรียกสตรี (ต่อ)

วรรณคดี	จำนวนคำ	คำเรียกตัวละคร
บทเห่เรื่องกาเกี	7	กนิษฐา แก้วกานดา เจ้าสายสมร นุช สมร สายสมร สายสุดสวาท
บทเห่สังวาส	4	แก้วตา โฉมงาม นุช สมร
เพลงยาว	5	กนิษฐา กระษัตริ์ นวล นุช สุมาลย์สมร
มหาชาติคำหลวง กัณฑ์มัทรี	5	นงคราญ นางพางา โฉมนาง นางนุช นุชนารถ
มหาชาติคำหลวง กัณฑ์ทศพร	1	นางพางา
ราชาธิลาปคำฉันท์	27	แก้ว แก้วกลอยสมร แก้วกลอยสวาสติ จอมขวัญ จอมนาง จอมสมร จอมสวาสติ โฉมเฉลา ดวงมณีรัตน ดวงมัลย์ ทราชม้วย นงคราญ นวลนุช นิมินวล นุช นุชนาง นุชมาลย์ นุชอร เพาพางา ยุพา เยาว์ วรนุช วรนุชมาลย์ วิมลมาลย์ สุดสวาสติ อนุช อร
ลิลิตพระลอ	34	แก้ว แก้วกลอยใจ แก้วกลอยสมร จอมขวัญ จอมใจ จอมสมร โฉม ศรี ดวงดอกไม้ เทพี นางนุช นฤมล นางนุช นุชนาง เนื้อเกลี้ยง บงกช บังอร บัวศรี บัวสมร พางา พางาม เพาพางา ภัควดี เยาว มาลย์ ศรี สมร สายสมร เสาวภาคย์ แสล้ม อนงค์ อร อวลอร อ่อน อ่อนไ้
สมุทรโฆษคำฉันท์	26	แก้ว แก้วกัลยา ขวัญอร โฉม โฉมนาง โฉมศรี เทพี นงคราญ นางนุช นางพางา นเรศสุตา นฤมล นวลอนงค์ นุช บังอร พางาม ยุพาพาล รัตนกัลยา ศรี ศรีสมร สมร อนงค์ อนงค์ยง อนุช อนุชนาง อร
สังข์ทอง ตอน พระสังข์ตีคัล	12	เทพี แก้วตา โฉมตรู โฉมยง โฉมศรี ทราชม้วย เทวี นงคราญ นฤมล นวลนาง เยาวมาลย์ อรทัย
เสือโคคำฉันท์	16	กัลยา แก้วกัลยา นงคราญ นฤมล นวลทอง นุช นุชนารถ เกาพาล เยาวมาลย์ เยาวยุพา ศรีสมร สมร สายสมร อนงค์ อนงค์ ยง อร
อนิรุทธคำฉันท์	15	แก้ว โฉมเฉลิม นงราม เพาพางา วรภาค วรภาคย์ ศรี ศรีสมร สมร สายใจ สายสวาท สุรางคนาง อนงค์ยง อร อรอนงค์

5.1.2 การจัดกลุ่มคำเรียกสตรี การนำคำเรียกสตรีมาหาความหมายจากพจนานุกรม ราชบัณฑิต พ.ศ. 2554 ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ (Royal Academy, 2002) และจัดกลุ่มโดยพิจารณาจากความหมายคุณลักษณะที่เหมือนกันมารวมไว้ด้วยกัน ได้จำนวน 2 กลุ่ม ดังนี้

1) ตัวละคร การจัดกลุ่มตัวละคร สามารถจัดกลุ่มย่อยได้อีกโดยพิจารณาจาก คำเรียกสตรีที่มีความหมายเหมือนกันมารวมไว้ด้วยกัน ประกอบด้วย 6 กลุ่มย่อย ได้แก่ ผู้เป็นที่รัก ผู้มีความงาม ผู้มีค่า ผู้มีความอ่อนเยาว์ ผู้มีความสดชื่นดังดอกไม้ และผู้มียศ

2) วรรณคดี การจัดกลุ่มย่อยของวรรณคดี สามารถจัดกลุ่มย่อยได้อีกโดยพิจารณาจากการประพันธ์วรรณคดี ประกอบด้วย 8 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลอน กาพย์ห่อโคลง คำหลวง โคลง ฉันท์ บทละคร บทเห่ เพลงยาว ลิลิต

5.2 การพัฒนาออนโทเทอร์มินโลยี นำกลุ่มคำเรียกสตรีที่ได้มาพัฒนาด้วยแนวทางของ Ogden and Richards (1923) โดยกำหนดแนวคิด (Concept) การให้นิยามความหมายที่ชัดเจนของแนวคิด คุณสมบัติ (Properties) ตัวอย่างข้อมูล (Instance) และความสัมพันธ์ของแนวคิด (Relationship) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาชุดศัพท์ตามแนวทางศาสตร์ ศัพท์วิทยาของ Wüster (Cabr , 2003; Cabr , 1999) ดังนี้

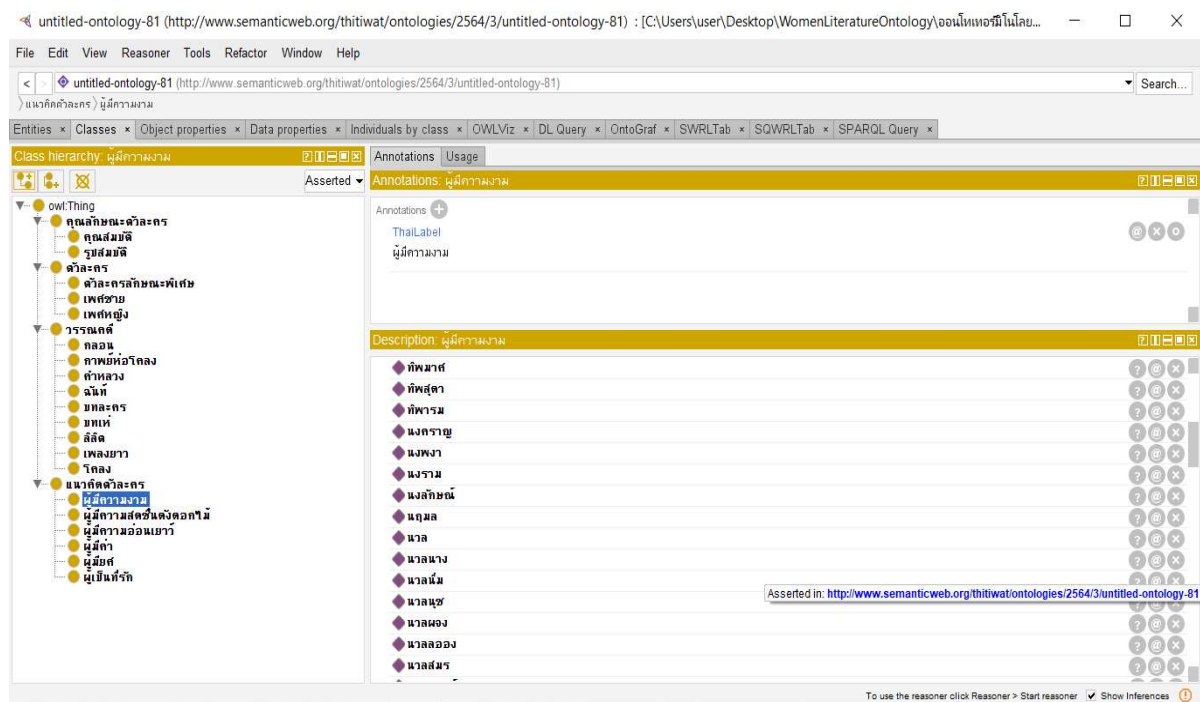
5.2.1 การจัดกลุ่มแนวคิดหลัก แนวคิดย่อย ประกอบด้วยแนวคิดหลัก จำนวน 4 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดตัวละคร คุณลักษณะของตัวละคร ตัวละคร และวรรณคดี ดังภาพที่ 1

1) แนวคิดตัวละคร ประกอบด้วย 6 กลุ่มแนวคิดย่อย ได้แก่ ผู้มีความงาม ศัพท์คำเรียกสตรีจำนวน 86 คำ ผู้มีค่า ศัพท์คำเรียกสตรีจำนวน 29 คำ ผู้มีความอ่อนเยาว์ ศัพท์คำเรียกสตรีจำนวน 28 คำ ผู้เป็นที่รัก ศัพท์คำเรียกสตรีจำนวน 17 คำ ผู้มีความสดชื่นดังดอกไม้ ศัพท์คำเรียกสตรีจำนวน 20 คำ ผู้มียศ ศัพท์คำเรียกสตรีจำนวน 6 คำ

2) คุณลักษณะของตัวละคร ประกอบด้วย 2 กลุ่มแนวคิดย่อย 2.1) รูปสมบัติ ประกอบด้วยแนวคิดย่อยจำนวน 9 แนวคิด ได้แก่ กามเทพ ความงามดั่งนางสวรรค์ ความงามดั่งเทพ รูปร่างงาม ใบหน้างาม ดวงตางาม ผิวงาม กลิ่นกายหอม ดอกบัว ดอกมะลิ ดอกไม้ทั่วไป น้อง วัยรุ่น เด็ก และ 2.2) คุณสมบัติ ประกอบด้วยแนวคิดย่อยจำนวน 13 แนวคิด ได้แก่ ของมีค่า ของวิเศษ มีคุณค่าต่อจิตใจ ดอกบัวดอกมะลิ ดอกไม้ทั่วไป เด็ก น้อง นางผู้เป็นใหญ่ มีเสน่ห์ มีบุญ วัยรุ่น สิริมงคล

3) ตัวละคร ประกอบด้วย 3 กลุ่มแนวคิดย่อย ได้แก่ 3.1) ตัวละครลักษณะพิเศษ จำนวน 7 ตัวละคร 3.2) เพศชาย จำนวน 19 ตัวละคร 3.3) เพศหญิง จำนวน 27 ตัวละคร

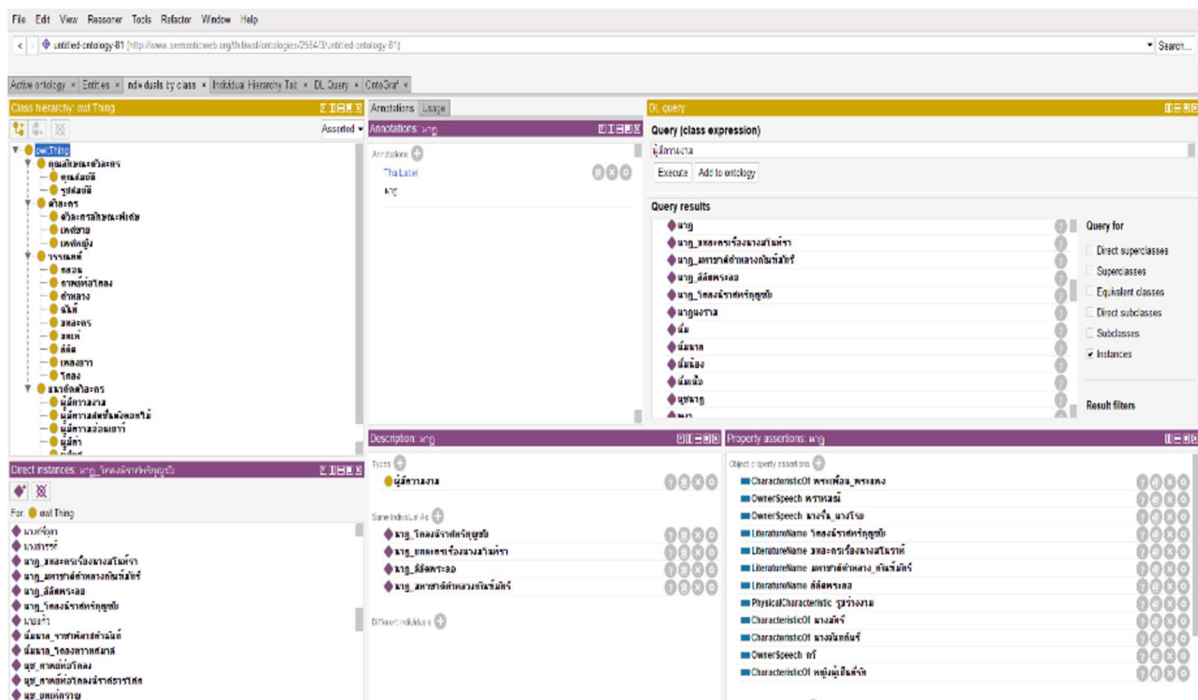
4) วรรณคดี ประกอบด้วย 8 กลุ่มแนวคิดย่อย ได้แก่ 4.1) กลอน จำนวน 1 เรื่อง 4.2) กาพย์ห่อโคลง จำนวน 4 เรื่อง 4.3) คำหลวง จำนวน 2 เรื่อง 4.4) โคลง จำนวน 6 เรื่อง 4.5) ฉันท์ จำนวน 4 เรื่อง 4.6) บทละครจำนวน 2 เรื่อง 4.7) บทเห่ จำนวน 4 เรื่อง 4.8) ลิลิต จำนวน 2 เรื่อง

ภาพที่ 1 แนวคิดหลัก แนวคิดย่อย ของคำเรียกสตรีในวรรณคดีไทย

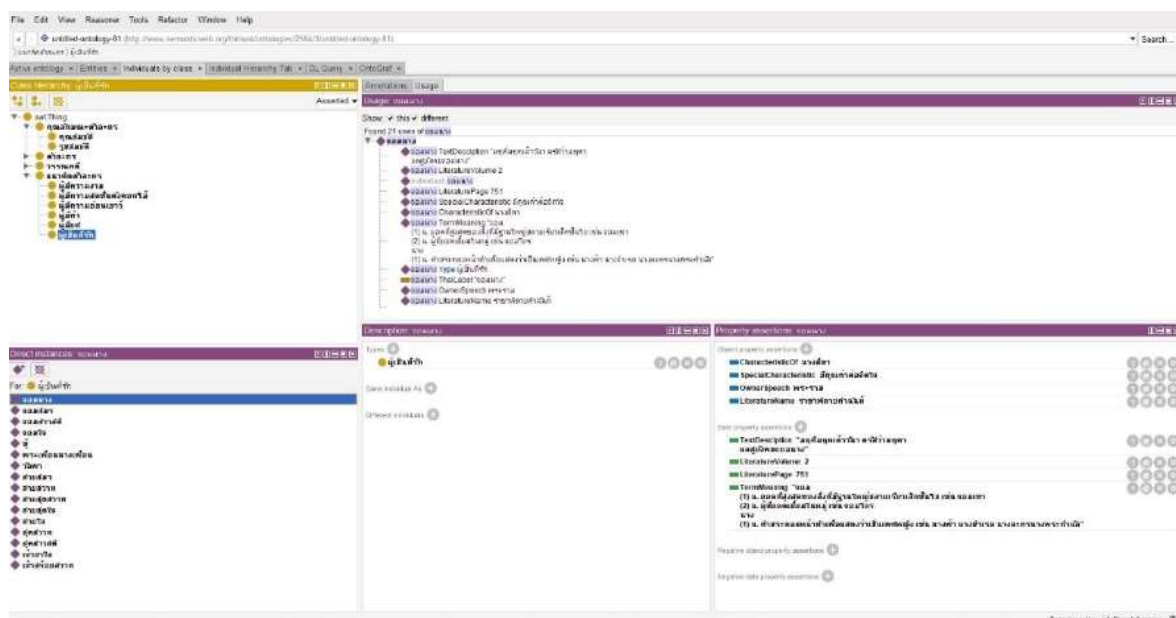
5.2.2 การกำหนดคุณสมบัติข้อมูล (Data properties) และความสัมพันธ์ (Object property) ระหว่างแนวคิด และตัวอย่างคำเรียกสตรี (Individuals) ดังภาพที่ 2 ดังนี้

- 1) การกำหนดคุณสมบัติข้อมูลของแนวคิดตัวละคร ประกอบด้วย TermMeaning, TextDescription, LiteratureVolume, LiteraturePage
- 2) การกำหนดความสัมพันธ์ ประกอบด้วย 5 ความสัมพันธ์ ได้แก่ LiteraturName ความสัมพันธ์แนวคิดตัวละครกับวรรณคดี characteristicOf ความสัมพันธ์แนวคิดตัวละครกับตัวละคร OwnerSpeech ความสัมพันธ์แนวคิดตัวละครกับผู้กล่าวถึง PhysicalCharacteristic ความสัมพันธ์แนวคิดตัวละครกับรูปสมบัติ SpecialCharacteristic ความสัมพันธ์แนวคิดตัวละครกับคุณสมบัติ

ภาพที่ 2 แนวคิดหลัก แนวคิดย่อย คุณสมบัติข้อมูล (Data properties) และความสัมพันธ์ (Object property) ของคำเรียกสตรีในวรรณคดีไทย

3) การสร้างตัวอย่างคำเรียกสตรี (Instance) สร้างใน Individuals ของแนวคิดตัวละคร

ภาพที่ 3 การกำหนดคุณสมบัติข้อมูล (Data properties) และความสัมพันธ์ (Object property) ระหว่างแนวคิด และตัวอย่างคำเรียกสตรี (Individuals)

การพัฒนาออนโทเทอร์มินอลีคำเรียกสตรีในวรรณคดีไทย ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ซอฟต์แวร์ Protégé version 5.5 สำหรับพัฒนาออนโทเทอร์มินอลีคำเรียกสตรีในวรรณคดีไทยในการสร้างคลาส กำหนดคุณสมบัติ สร้างความสัมพันธ์ จากนั้นนำไฟล์ .OWL มานำเสนอด้วยโปรแกรม WIDOCO: A Wizard for Documenting Ontologies (Garijo, 2017) ผ่านระบบ World Wide Web ที่ URL: <http://reg-rdi.com/Onto/myDocumentation/index-en.html?fbclid=IwAR1RMQRw7Ukg68TtcfYsEW0lFzUxB2ZKmxo3uimKeAloVyWEbd1Wm63nWic>

Ontology Specification Draft

WomenThaiLitOntology

language **en**

Latest version:
<http://www.semanticweb.org/thitiwat/ontologies/2564/3/untitled-ontology-81>

Download serialization:

Format

JSON LD

Format

RDF/XML

Format

N Triples

Format

TTL

License:

License

license name goes here

Visualization:

Visualize with

WebVowl

Abstract

This is a placeholder text for the abstract. The abstract should contain a couple of sentences summarizing the ontology and its purpose.

Table of contents

ภาพที่ 4 หน้าจอออนโทเทอร์มิโนโลยี Women ThaiLitOntology

[illegible]

ภาพที่ 5 แสดงคลาส (Class) ความสัมพันธ์ของคลาส (Object properties) คุณสมบัติ (Data properties) และตัวอย่างข้อมูล (Named individuals)

Ontology Specification Draft	นางⁿⁱ IRI: http://www.semanticweb.org/thitiwat/ontologies/2564/3/untitled-ontology-81#นาง belongs to ⁵ ภูมิความงาม ⁵ is same as นาง บทละครเรื่องนางมโนราห์, นาง ภาษาคำหลวงกัณท์มัทรี, นาง ลิลิตพระลอ, นาง โคลงนิราศหริภุญชัย has facts characteristic of ⁰⁰ นางจันทกัณรี characteristic of ⁰⁰ นางมัทรี characteristic of ⁰⁰ พระเพื่อน พระแพง characteristic of ⁰⁰ หญิงผู้เป็นที่รัก literature name ⁰⁰ บทละครเรื่องนางมโนราห์ literature name ⁰⁰ ภาษาคำหลวง กัณท์มัทรี literature name ⁰⁰ ลิลิตพระลอ literature name ⁰⁰ โคลงนิราศหริภุญชัย owner speech ⁰⁰ กวี owner speech ⁰⁰ นางริน นางโรย owner speech ⁰⁰ พรานมณี physical characteristic ⁰⁰ รูปร่างงาม literature page ⁰⁰ "236" ^{integer} literature page ⁰⁰ "38" ^{integer} literature page ⁰⁰ "441" ^{integer} literature page ⁰⁰ "449" ^{integer} literature volume ⁰⁰ "1" ^{integer} literature volume ⁰⁰ "2" ^{integer} literature volume ⁰⁰ "3" ^{integer} term meaning ⁰⁰ "นาง [นาค, นาคะ, นาคละ] น. นางละคร นางฟ้อนรำ ใช้ประกอบกับคำอื่น หมายความว่าหญิงสาวสวย เช่น นางนาง ขุนนาง. (ป., ส.)" term meaning ⁰⁰ "นาง [นาค, นาคะ, นาคละ] น. นางละคร นางฟ้อนรำ ใช้ประกอบกับคำอื่น หมายความว่าหญิงสาวสวย เช่น นางนาง ขุนนาง. (ป., ส.)" text description ⁰⁰ "...อันว่าเนื้อแนก สันตักใจพรหม ด้วยสยงนางให้ สมนั้นสนนปะพาษาธรา แลมีดินนางเคอนทากุณัน ๖ สาค เทสวา อาท อันว่านางนาง ครั้นเห็นพิศคลาขยครดง" text description ⁰⁰ "สองฝั่งสองที่เลี้ยง สองขอ ซอว่าพระเลื่องล่อ จักเล่า ไพรระแกพุด ใจนาง แสงา เลียงเสนะสองเจ้า ที่น้องมัทรี" text description ⁰⁰ "เอณูถ้องน้อยพริก เรือนไกล เช่นนอ พอยเพื่อนฤศวรไส ยาศโทน บรมแม่ปราไสย สงวนหมู่ขุนพล เบี่ยงแปลอกมั่งมี้น นางเอยโคทยา" text description ⁰⁰ "ได้ฟัง พรหมมโกลนออกอยู่ชานา นางนางแม่อุยา นางเม่นมั่นวประการใด เขื่อนมาออกเล่าให้เข้าใจ อันใช้ระจะได้มาทำนบ คัมเมสันติฤณรายจะทนายให้นางมัทรี"	back to ToC or Named Individual ToC
	นาง บทละครเรื่องนางมโนราห์ⁿⁱ IRI: http://www.semanticweb.org/thitiwat/ontologies/2564/3/untitled-ontology-81#นาง_บทละครเรื่องนางมโนราห์ is same as นาง has facts characteristic of ⁰⁰ นางจันทกัณรี literature name ⁰⁰ บทละครเรื่องนางมโนราห์ owner speech ⁰⁰ พรานมณี physical characteristic ⁰⁰ รูปร่างงาม literature page ⁰⁰ "441" ^{integer} literature volume ⁰⁰ "3" ^{integer} term meaning ⁰⁰ "นาง [นาค, นาคะ, นาคละ] น. นางละคร นางฟ้อนรำ ใช้ประกอบกับคำอื่น หมายความว่าหญิงสาวสวย เช่น นางนาง ขุนนาง. (ป., ส.)" text description ⁰⁰ "ได้ฟัง พรหมมโกลนออกอยู่ชานา นางนางแม่อุยา นางเม่นมั่นวประการใด เขื่อนมาออกเล่าให้เข้าใจ อันใช้ระจะได้มาทำนบ คัมเมสันติฤณรายจะทนายให้นางมัทรี"	back to ToC or Named Individual ToC
Ontology Specification Draft	นาง ภาษาคำหลวงกัณท์มัทรีⁿⁱ IRI: http://www.semanticweb.org/thitiwat/ontologies/2564/3/untitled-ontology-81#นาง_ภาษาคำหลวงกัณท์มัทรี is same as นาง has facts characteristic of ⁰⁰ นางมัทรี literature name ⁰⁰ ภาษาคำหลวง กัณท์มัทรี physical characteristic ⁰⁰ รูปร่างงาม literature page ⁰⁰ "236" ^{integer} literature volume ⁰⁰ "1" ^{integer} term meaning ⁰⁰ "นาง [นาค, นาคะ, นาคละ] น. นางละคร นางฟ้อนรำ ใช้ประกอบกับคำอื่น หมายความว่าหญิงสาวสวย เช่น นางนาง ขุนนาง. (ป., ส.)" text description ⁰⁰ "...อันว่าเนื้อแนก สันตักใจพรหม ด้วยสยงนางให้ สมนั้นสนนปะพาษาธรา แลมีดินนางเคอนทากุณัน ๖ สาค เทสวา อาท อันว่านางนาง ครั้นเห็นพิศคลาขยครดง แลมฤคในพง พรหมมโกลนออกอยู่ชานา นางนางแม่อุยา นางเม่นมั่นวประการใด เขื่อนมาออกเล่าให้เข้าใจ อันใช้ระจะได้มาทำนบ คัมเมสันติฤณรายจะทนายให้นางมัทรี"	back to ToC or Named Individual ToC
	นาง ลิลิตพระลอⁿⁱ IRI: http://www.semanticweb.org/thitiwat/ontologies/2564/3/untitled-ontology-81#นาง_ลิลิตพระลอ is same as นาง has facts characteristic of ⁰⁰ พระเพื่อน พระแพง literature name ⁰⁰ ลิลิตพระลอ owner speech ⁰⁰ นางริน นางโรย physical characteristic ⁰⁰ รูปร่างงาม literature page ⁰⁰ "449" ^{integer} term meaning ⁰⁰ "นาง [นาค, นาคะ, นาคละ] น. นางละคร นางฟ้อนรำ ใช้ประกอบกับคำอื่น หมายความว่าหญิงสาวสวย เช่น นางนาง ขุนนาง. (ป., ส.)" text description ⁰⁰ "สองฝั่งสองที่เลี้ยง สองขอ ซอว่าพระเลื่องล่อ จักเล่า ไพรระแกพุด ใจนาง แสงา เลียงเสนะสองเจ้า ที่น้องมัทรี"	back to ToC or Named Individual ToC
Ontology Specification Draft	นาง โคลงนิราศหริภุญชัยⁿⁱ IRI: http://www.semanticweb.org/thitiwat/ontologies/2564/3/untitled-ontology-81#นาง_โคลงนิราศหริภุญชัย is same as นาง has facts characteristic of ⁰⁰ หญิงผู้เป็นที่รัก literature name ⁰⁰ โคลงนิราศหริภุญชัย owner speech ⁰⁰ กวี physical characteristic ⁰⁰ รูปร่างงาม literature page ⁰⁰ "38" ^{integer} literature volume ⁰⁰ "2" ^{integer} term meaning ⁰⁰ "นาง [นาค, นาคะ, นาคละ] น. นางละคร นางฟ้อนรำ ใช้ประกอบกับคำอื่น หมายความว่าหญิงสาวสวย เช่น นางนาง ขุนนาง. (ป., ส.)" text description ⁰⁰ "เอณูถ้องน้อยพริก เรือนไกล เช่นนอ พอยเพื่อนฤศวรไส ยาศโทน บรมแม่ปราไสย สงวนหมู่ขุนพล เบี่ยงแปลอกมั่งมี้น นางเอยโคทยา"	back to ToC or Named Individual ToC

ภาพที่ 6 การแสดงผลการค้นคำ นาง คำเรียกสตรี ของนางจันทกัณรี นางมัทรี พระเพื่อนพระแพง และหญิงผู้เป็นที่รัก

5.3 การประเมินออนไลน์

ผลการประเมินการสืบค้นคลังประมวลศัพท์เรียกสตรีในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยา ที่พัฒนาด้วยโปรแกรม Protégé 5.5.0 และโปรแกรม WIDOCO (Garijo, 2017) สำหรับการประเมินผ่าน World Wide Web ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และสารสนเทศศาสตร์ 3 ท่าน เห็นว่าเหมาะสมในด้านเนื้อหาภายในคลังศัพท์ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ การพัฒนาแนวคิด การกำหนดความสัมพันธ์ คุณสมบัติ และตัวอย่างศัพท์ ผลการประเมิน มีความเหมาะสมโดยรวม $\bar{x} = 3.13$ และค่า S.D. = 0.14 ดังตารางที่ 2 และมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์ในการให้เพิ่มเติมในส่วนของการสร้างคำเรียกสตรี ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักภาษาศาสตร์

ตารางที่ 2 ผลการประเมินออนไลน์เทอร์มินโอโลยีโดยผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D	ความเหมาะสม
1	การจัดกลุ่มของแนวคิดออนไลน์เทอร์มินโอโลยี	3.16	0.00	มาก
2	แนวคิดออนไลน์เทอร์มินโอโลยีมีความครอบคลุมในการจัดเก็บความรู้	3.33	0.58	มาก
3	ชื่อของแนวคิดออนไลน์เทอร์มินโอโลยีมีความเหมาะสมและสามารถสื่อความหมายได้เข้าใจ	3.00	0.00	มาก
4	คุณสมบัติหรือคุณลักษณะของแนวคิดสามารถอธิบายลักษณะของแนวคิด	3.33	0.58	มาก
5	ชื่อของความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดออนไลน์เทอร์มินโอโลยีสามารถสื่อความหมายได้เข้าใจ	3.00	0.00	มาก
6	ออนไลน์เทอร์มินโอโลยีมีความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด	3.16	0.58	มาก
7	เนื้อหาภายในออนไลน์เทอร์มินโอโลยีเหมาะสมในการนำไปใช้งาน	3.00	0.00	มาก
8	ภาพรวมของออนไลน์เทอร์มินโอโลยีการออกแบบสำหรับการนำไปใช้งาน	3.16	0.58	มาก
ความเหมาะสมรวม		3.10	0.14	มาก

6. อภิปรายผลการศึกษา

6.1 การศึกษาเนื้อหาในขอบเขตโดเมนวรรณคดีไทยสมัยอยุธยา

เนื้อหาศัพท์คำเรียกสตรี ทำให้เห็นความรู้ความสามารถของกวีสมัยอยุธยาใช้คำเรียกสตรีที่มีความหมายแฝง การใช้ศัพท์ คำเรียกหลากหลาย รวมทั้งทำให้เข้าใจเรื่องวรรณคดีไทยมากยิ่งขึ้น เห็นภาพของสตรีในวรรณคดีไทยชัดเจนยิ่งขึ้น ศัพท์คำเรียกสตรีสะท้อนให้เห็นแนวคิดตัวละคร ได้แก่ ผู้เป็นที่รัก ผู้มีความงาม ผู้มีค่า ผู้ความอ่อนเยาว์ ผู้มีความสดชื่นดังดอกไม้ และผู้มียศ และคุณลักษณะตัวละครทั้งรูปสมบัติ คุณสมบัติ ศัพท์คำเรียกสตรีในวรรณคดีสะท้อนให้เห็นความคิดที่กวีมีต่อผู้หญิงและให้ภาพกวีที่เป็นตัวแทนของผู้ชายที่มองผู้หญิงด้วยความรู้สึกชื่นชมและให้เกียรติ และมีมุมมองสตรีต่อรูปลักษณ์ภายนอกเรื่องความ

งาม รูปร่าง หน้าตา ผิว และความงามดังเทพหรือนางสรรค์ ศัพท์คำเรียกสตรีความงามหมายรวมลักษณะทั่วไปทั้งหมดของผู้หญิงว่าต้องงาม ผู้หญิงต้องมีความอ่อนเยาว์ เพราะผู้หญิงในวัยนี้จะต้องมีความเปล่งปลั่งตามธรรมชาติ ด้วยเป็นวัยเริ่มสาว วัยที่สดใสหรือบริสุทธิ์ ขวนให้น่าเอ็นดู ใช้ศัพท์คำเรียกสตรีที่แสดงความอ่อนเยาว์ ผู้หญิงต้องมีความสดชื่นดั่งดอกไม้ คุณสมบัติของดอกไม้ ดอกไม้มีสีอันสวยงาม และสวยงามสดชื่นให้แก่ผู้พบเห็น ดอกไม้ที่พบเห็นได้ทั่วไปตามธรรมชาติ ดอกไม้ที่มีความodynัยที่สูงส่ง สะอาดงดงามบริสุทธิ์ กลิ่นหอม แสดงความชื่นใจ ความมีสีสันและความสดชื่นของกลีบดอกไม้ที่ช่วยแต่งแต้มให้โลงดงามกับความงามของผู้หญิง ความบอบบางของกลีบดอกไม้ที่น่าทะนุถนอมของผู้หญิง ดอกไม้กลายเป็นสัญลักษณ์แทนผู้หญิง และกียังมีมุมมองที่ให้เกิดการเปรียบเทียบและยกย่องสตรีในลักษณะคุณสมบัติของสตรีเป็นผู้ที่มีคุณค่า มีค่าดั่งแก้ว ทอง ของวิเศษ เปรียบของสูงค่า สิริมงคล ความดีงาม ความเจริญ ประเสริฐ มีบุญคุณงามความดีหรือการกระทำตามคำสอนในศาสนา สตรีต้องมีเสน่ห์ชวนให้รู้สึกรัก มีคุณค่าต่อจิตใจ ผู้เป็นที่รัก ผู้นำรักมีเสน่ห์

6.2 ออนโทเทอร์มิโนโลยีคำเรียกสตรีในวรรณคดีไทย การบูรณาการความรู้ในการศึกษา

แนวทางศัพทวิทยาสมัยใหม่กับแนวทางออนโทโลยี นักศัพทวิทยา Wüster ได้เสนอว่า แนวคิดหรือมโนทัศน์มีขึ้นก่อนที่มนุษย์จะสร้างคำศัพท์ การสร้างแนวคิดสัมพันธ์คือการดึงเอาแนวคิดทั้งหมดของศาสตร์เฉพาะด้านออกมาแล้วใช้ศัพท์เป็นสัญลักษณ์แทนแนวคิดแต่ละแนวคิด โดยได้อธิบายถึงองค์ประกอบของแนวคิดไว้อย่างชัดเจน การอธิบายความสัมพันธ์ที่มีระหว่างแนวคิดแต่ละแนวคิดนั้นทำด้วยการเขียนเป็นตัวอักษร (Verbal forms) หรือด้วยสื่ออื่น ๆ (Nonverbal visual forms) เช่น แผนภาพ หรือรูปภาพ เป็นต้น (Cabr , 2003; Cabr , 1999) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ Ogden and Richards (1923) ในการกำหนดแนวคิด (Concepts) สัญลักษณ์ (Symbols) และสิ่งของวัตถุ (Things) มนุษย์ใช้สัญลักษณ์ เช่น คำ (Word) เพื่อการสื่อสาร คำที่ใช้เพื่อการสื่อสารเชื่อมโยงกับสิ่งของและวัตถุ ไปยังแนวคิดที่อ้างถึงสิ่งของและวัตถุนั้น ที่นำมาใช้ในการพัฒนาออนโทโลยีตามแนวทางของ

ส่วนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด Sager (1990) นักวิจัยประมวลศัพท์เห็นว่าการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ความสัมพันธ์แบบมาตรฐาน (Traditional relationships) คือ รูปแบบความสัมพันธ์พื้นฐานและพบมากในประมวลศัพท์ทั่วไป (Generic relationships) คือความสัมพันธ์ในลักษณะการแสดงความลำดับชั้นของแนวคิดแต่ละแนวคิด (Hierarchical relation) เป็นการจัดแนวคิดหนึ่งว่าอยู่ในประเภทเดียวกับแนวคิดใดบ้าง โดยมองว่าแนวคิดหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดอีกอย่างหนึ่งที่มีขอบเขตกว้างกว่า และเรียกแนวคิดที่มีขอบเขตกว้างกว่าว่าเป็น Superordinate และแนวคิดที่มีขอบเขตแคบกว่า Subordinate และเพื่อให้สอดคล้องต่อความเข้าใจในการพัฒนาออนโทเทอร์มิโนโลยีคำเรียกสตรีในวรรณคดี จุดเด่นคือการพัฒนาคลังศัพท์โดยใช้แนวทางออนโทโลยีในการสร้างความสัมพันธ์เชิงความหมายระหว่างแนวคิด จากความสัมพันธ์แบบดั้งเดิม ส่วนข้อดีของการสร้างความสัมพันธ์ตามแนวทางออนโทโลยี สามารถกำหนดความสัมพันธ์ได้หลากหลายนอกจากความสัมพันธ์ลำดับชั้น เช่น Active relation ความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างสอง

แนวคิด โดยแนวคิดหนึ่งจะอธิบายลักษณะของการทำงานหรือกระบวนการที่ส่งผลต่ออีกแนวคิดหนึ่ง ทั้งนี้ยังมีความสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น Causal relation, Homonym, Hyponymous relation, Locative relation, Meronymy, Related term, Synonymy, Temporal relation ฯลฯ ความสัมพันธ์เช่นนี้ถูกนำไปใช้ในการจัดโครงสร้างของแนวคิดความรู้ การพัฒนาออนโทเทอร์มิโนโลยีคำเรียกสตรีในวรรณคดีไทย ซึ่งเป็นคลังศัพท์ที่ช่วยให้แนวคิดมีความสัมพันธ์ ทำให้การค้นหาแนวคิด หรือศัพท์ที่มีความเชื่อมโยงกันไปมา ทั้งแนวคิด ตัวละคร ความหมาย คุณลักษณะของตัวละคร รูปสมบัติหรือคุณสมบัติ ผู้ที่กล่าวข้อความ ข้อความพร้อมชื่อวรรณคดี เล่มที่ หน้าที่ที่ปรากฏ คำเรียกสตรี ซึ่งเรียกว่าความสัมพันธ์เชิงความหมาย

คลังศัพท์ออนโทเทอร์มิโนโลยีมีประโยชน์ทั้งในด้านภาษาช่วยในการแปลความช่วยให้เข้าใจในการสื่อสารความหมายของศัพท์ และความสัมพันธ์ของศัพท์ และผู้ที่พัฒนาซอฟต์แวร์ หรือ Software localizer ผู้ที่ต้องแปลภาษาที่อยู่ในซอฟต์แวร์ทั้งหมดเป็นภาษาที่ความเข้าใจที่ตรงกัน

ออนโทเทอร์มิโนโลยียังเป็นคลังศัพท์ที่รวบรวมตัวละคร คุณลักษณะของตัวละคร ที่ได้รับการวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหาจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมออกมาในรูปแบบของคลังคำศัพท์ ที่สามารถนำไปต่อยอดได้ทั้งในเชิงสร้างสรรค์เนื้อหา ผลิตภัณฑ์ บริการ

7. ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยการวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหาจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมร่วมสมัยและในขอบเขตโดเมนอื่น ๆ ควรศึกษาขอบเขตเนื้อหาที่ยังไม่ได้มีการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อการนำเนื้อหาต่อยอดเชิงสร้างสรรค์ และการบูรณาการความรู้หลากหลายศาสตร์ที่เรียกว่ามนุษยศาสตร์ดิจิทัล ทั้งด้านภาษาและการสื่อสาร มานุษยวิทยา วัฒนธรรม สารสนเทศศาสตร์ เข้าด้วยกันให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมสารสนเทศดิจิทัล

8. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกลุ่มวิจัยทางมนุษยศาสตร์ดิจิทัล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- An-Khit-Khian. (2018). thai-rit phonngan sangsan doi dairap raeng bandan chai chak wannakhadi thai. [Thai-Rit artistic creation inspired by Thai literature]. (In Thai). Retrieved from <https://minimore.com/b/bUbHP>
- Cabré, T. (2003). Theories in terminology. In *Terminology*, 9(2), 163-199.
- Cabré, T. M. (1999). *Terminology: theory, methods, and applications*. translated by Janet Ann DeCesaris. Philadelphia: John Benjamins B.V.

- Dae Jang Geum. (2013). dae chae kuem chom nang haeng wang luang. [**Dae Jang Geum, Jewel in the palace**]. (In Thai). Retrieved 27 July 2020, from http://th.wikipedia.org/wiki/แดจังกึม_จอมนางแห่งวังหลวง
- Howkins, J. (2001). **The Creative Economy: How People Make Money from Ideas**. London: Allen Lane.
- Intarakumnerd, P. (2004). **Development of technological capacity and innovation system of Thailand**. (In Thai). Retrieved 23 September 2019, from https://tdri.or.th/wpcontent/uploads/2013/07/YE2004_2_03.pdf
- MGR Online. (2005). wan phaka sabu nang nai wannakhadi sang rueangrao phuk sinkha mi chiwit. [**Wanphaka Soap in women literature creates a story tied to a living product**]. (In Thai). Retrieved 19 January 2020, from <https://mgronline.com/smes/detail/9480000063500>
- Ogden, C. K., & Richards, I. A. (1923). **The Meaning of Meaning**. 8th ed. New York: Harcourt, Brace & World, Inc.
- Roche, C. (2012). Ontoterminology: How to unify terminology and ontology into a single paradigm. **Proceedings of the Eighth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'12)**, (2626–2630). Istanbul, Turkey: European Language Resources Association (ELRA).
- Royal Academy. (2002). photchananukrom chabap ratchabandittayasathan phoso 2545. [**Royal Institute dictionary 2002**]. (In Thai). Retrieved 27 July 2020, from <https://dictionary.orst.go.th/>
- Sager, J. C. (1990). **A practical course in terminology processing**. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing.
- Sujjapun, R. (1991). **Female characters in Thai literature of the Ayutthaya and early Ratanakosin period (1350-1851)**. (In Thai). Degree of Doctor of Philosophy, Department of Thai Graduate School, Chulalogkorn University.